

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Затверджено

На засіданні катедри слов'янської філології
імені професора Іларіона Свенціцького
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.)

Завідувач катедри

(доц. Сорока О.Б.)

Силабус з навчальної дисципліни
«Проблеми усного перекладу»,
що викладається в межах ОП «ЧЕСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА» другого
(магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів з спеціальності 035 Філологія.
Спеціалізація 035.038 слов'янські мови та літератури
(переклад включно) - перша чеська

Львів 2023 р.

Силабус з навчальної дисципліни
«Проблеми усного перекладу»
2023/2024 навчального року

Назва дисципліни	«Проблеми усного перекладу»
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та катедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет Кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Спеціалізація 035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - чеська
Викладачі дисципліни	доц. к.ф.н. Моторний Олександр Андрійович
Контактна інформація викладачів	oleksandr.motorny@lnu.edu.ua кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького, вул. Університетська, 1, к. 324
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	За домовленістю, кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького, вул. Університетська, 1, к. 324 АБО Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Можливі також он-лайн консультації через ZOOM або Teams. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/problemy-usnoho-perekladu-cheska-2
Інформація про дисципліну	курс «Проблеми усного перекладу» є базовими нормативним курсом для підготовки фахівців-богемістів рівня «магістр» і є логічним продовженням дисципліни «Теорія і практика перекладу», що вивчається у рамках програми підготовки бакалаврів-богемістів.
Коротка анотація дисципліни	Курс «Проблеми усного перекладу» знайомить студентів з особливостями послідовного та синхронного перекладу, що є особливо затребуваними видами діяльності у час активних міжнародних зв'язків. Знання і навички, набуті протягом вивчення курсу, дадуть змогу майбутнім магістрам впевнено почувати себе при перекладі зустрічей, конференцій, симпозіумів, майстер-класів тощо.
Мета та цілі дисципліни	Мета курсу – підготувати фахівців у галузі усного перекладу, що передбачає розвиток фахової компетентності перекладача для забезпечення процесу міжмовної і міжкультурної комунікації в різних галузях і сферах економіки, науки, техніки, освіти, культури шляхом перекладу різножанрових текстів з чеської мови на українську та навпаки; сформувати у студентів професійні навички

	усного перекладача, підготувати фахівців з усного перекладу (чесько-українського та українсько-чеського) високої кваліфікації для здійснення усних перекладів різної тематики та складності, для подальшої роботи в різних установах в якості усного перекладача (перекладача на заходах різного типу, перекладача-референта, перекладача-менеджера, гіда-перекладача, перекладача-супроводжуючої особи); підготувати студентів до проведення самостійних наукових досліджень у сфері усного перекладу. Основні завдання навчальної дисципліни «Проблеми усного перекладу»: • ознайомити студентів з теоретичними основами усного перекладу та становленням усного перекладу як виду професійної діяльності; • ознайомити студентів з основними принципами та правилами діяльності усного перекладача, проблемами психологічного характеру із якими стикається усний перекладач; • навчити долати психологічні та екстралінгвістичні (позамовні, країнознавчі) проблеми й труднощі, пов'язані із практикою перекладу; • розвивати у студентів найважливіші види мовно-розумової діяльності з метою застосування теоретичних знань на практиці усного (синхронного та послідовного) перекладу; • розвивати у студентів перекладацьку компетентність, фахові практичні вміння та навички перекладу з чеської мови українською та навпаки різної тематики. • формувати й закріплювати стійкі практичні навички усного абзацно-фразового, послідовного та синхронного перекладу на слух, а також перекладу з аркуша; • навчити застосовувати техніки вільного усного перекладу для потреб ділових переговорів та ведення бізнесу чеською мовою; • поглиблювати знання щодо організації мови та фоніві знання, що мають відношення до країни мови, на яку та з якої здійснюється усний переклад; • правила професійної етики.
Література для вивчення дисципліни	1. Семотюк О. Усний переклад. – Львів, 2016. 2. Fišer, Zbyněk: Překlad jako kreativní proces. Teorie a praxe funkcionalistického překládání. Brno 2009. 3. Hrdlička, M. Translatologický slovník, Praha: JTP, 1998. 4. Jedlička D. Úvod do teorie a praxe překládu. – Opava, 2019. 5. Knittlová, D. Překlad a překládání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. 6. Krijtová, O. Pozvání k překládatelské praxi. Apostrof. 2010. 7. Kufnerová, Zlata: Překládání a čeština, H&H, Jinočany 1994. 8. Kufnerová, Zlata: Čtení o překládání, H & H, 2009. 9. Levý, J.: České teorie překládu. Praha 1957, vyd. 2. Ed. Jiří Honzík. Praha 1996.

	10. Levý, J.: Umění překladu, Praha 1963. Mounin, G. Teoretické problémy překladu. Praha : Karolinum, 1999 11. Routledge Encyclopedia of Translation Studies. Ed. Mona Baker and Gabriela Vajdová Libuše, ed.: Myslenie o preklade, SAV, Brat. 2007. 12. Vajdová Libuše: Sedem životov prekladu, Veda, Bratislava 2009. 13. Vilíkovský, Ján: Preklad ako tvorba. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1984. 14. Slovo za slovem. S překladateli o překládání. Praha: Academia. 2012. 15. Železný P. České teorie překladu. – Praha, 1996. 16. Бабенко Є. Актуальні проблеми сучасного перекладознавства. – Черкаси, 2018. 17. Білозерська Л. Термінологія та переклад. – Київ, 2010. 18. Верба Г. Посібник з усного перекладу. – Вінниця, 2020. 19. Мамрак А. Вступ до теорії перекладу. – Київ, 2009
Тривалість курсу	1 семестр
Обсяг курсу	Загальний обсяг годин: 90, у т.ч. 16 лекційні години, 16 практичні години, 58 годин самостійної роботи, 3 кредити ЄКТС.
Очікувані результати навчання	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен розвивати та вдосконалювати загальні компетентності (ЗК): - ЗК1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. - ЗК4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. - ЗК5 Здатність працювати в команді та автономно. - ЗК6 Здатність спілкуватися іноземною мовою. - ЗК7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. - ЗК8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. - ЗК9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. - ЗК10 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). фахові компетентності (ФК): - ФК6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань. - ФК7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень. - ФК8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату. - ФК10 Здатність застосовувати знання методів перекладу текстів різних типів, тематики, жанрів і стилів під час процесу перекладу; обґрунтовувати свої перекладацькі стратегії та рішення; забезпечувати точність перекладу та дотримання норм тієї мови, якою здійснюють переклад. програмні результати навчання: - ПРН1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

- ПРН2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
- ПРН3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
- ПРН5 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
- ПРН6 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.
- ПРН10 Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежновід обраної спеціалізації).
- ПРН14 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.
- ПРН16 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- ПРН18 Володіти на високому рівні чеською мовою для здійснення професійної діяльності.
- ПРН19 Володіти технікою письмового та усного перекладу, вміти обирати оптимальні перекладацькі стратегії та рішення, організувати процес перекладу відповідно до типу, тематики, стилю та жанру тексту мовою оригіналу і способу його оформлення мовою перекладу.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;
- знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності;
- жанрові особливості різних усних текстів та підходи до них
- принципи реферування усного тексту
- засади перекладацького етикету

вміти:

- максимально точно передавати усний текст з чеської на українську та навпаки, підбирати еквіваленти
- вирішувати проблемні моменти усного перекладу у максимально швидкий проміжок часу з огляду на особливість цього виду діяльності
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та

	електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати; - швидко вловлювати усну інформацію, вміти її утримувати протягом необхідного для здійснення перекладу часу - виділяти суть у межах усного тексту - оперативно орієнтуватися у разі проблемних ситуацій під час усного перекладу - організовувати процес свого навчання й самоосвіти у галузі перекладознавства.
Ключові слова	Překlad a tlumočení, synchronní překlad, překladatel, teorie a praxe překladu a tlumočení
Формат курсу	очний
Теми	*СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін: теорія і практика перекладу, чеська мова, сучасна українська літературна мова
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, бесіда, розповідь, пояснення, дискусія, демонстрація, інформаційно-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, метод спостереження, метод аналізу, частково-пошуковий метод, методи зіставного дослідження слов'янських літератур, методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, методи і прийоми, характерні для перекладацької діяльності. На заняттях використовуються автентичні матеріали (тексти, відео тощо).
Необхідне обладнання	Проектор, ноутбук
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Критерії оцінювання успішності студентів: Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступною системою: студенти виконують на практичних заняттях усний переклад, який оцінюється за п'ятибальною шкалою 0 – студент не готовий і не перекладає, 1 – студент перекладає дуже неточно, робить суттєві помилки, 2 – студент перекладає загальний зміст, але робить при цьому багато помилок, 3 – студент перекладає більшість тексту задовільно з деякими суттєвими неточностями, 4 – студент перекладає добре, але робить незначні помилки, 5 – студент перекладає відмінно. Також передбачений контроль засвоєного матеріалу за схемою: 0 – студент зовсім не готовий і не відповідає на поставлені питання, 1 – студент відповідає погано, називає окремі з необхідних фактів, робить значні помилки, 2 – студент відповідає загалом на питання, але при цьому опускає важливу інформацію, 3 – студент відповідає задовільно, але робить певні помилки, 4 – студент відповідає добре з незначними неточностями, 5 – студент відповідає відмінно. Контроль може проводитись в усній або письмовій формі. На іспиті студенту буде запропоновано перекласти усний текст (уривок з радіо-подкасту або ютуб-каналу) на одну з аналізованих

	протягом семестру тем, а також буде задано питання теоретичного характеру (у кількості 1-3). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному оцінюванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях і активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом або іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання для усних опитувань	1. Překladatelství jako vědní obor. Překlad jako předmět vědecké analýzy 2. Ústní překlad a jeho místo v systému filologického poznání 3. Žánrová a typová charakteristika ústního překladu 4. Problém přiměřenosti, správnosti a hodnocení ústního překladu. Tlumočení a simultánní tlumočení. 5. Sociálně-politická interpretace. Překlad oficiálního setkání 6. Ekonomický překlad. Tlumočení na obchodních jednáních 7. Právní překlad. Překlad u soudu 8. Vědecký překlad. Překlady konferencí 9. Překlad kulturní sféry. 10. Překladatelská etiketa a základní požadavky na tlumočnicka
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж. /дат а год./	Тема, план, короткі тези	Форм а діяльн ості (занят тя)	Література	Завдання, години	Термін виконанн я
1 курс	Модуль 1				
4 год.	Překladatelství jako vědní obor. Překlad jako předmět vědecké analýzy	лекція	Fišer, Zbyněk: Překlad jako kreativní proces. Teorie a praxefunkcionalistického překládání. Brno 2009. Hrdlička, M. Translatologický slovník, Praha: JTP, 1998. Jedlička D. Úvod do teorie a praxe překládu. – Opava, 2019. Knittlová, D. Překlad a překládání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. Krijtová, O. Pozvání k překladatelské praxi. Apostrof. 2010. Kufnerová, Zlata: Překládání a čeština, H&H, Jinočany 1994. Kufnerová, Zlata: Čtení o překládání, H & H, 2009. Levý, J.: České teorie překládu. Praha 1957, vyd. 2. Ed. Jiří Honzík. Praha 1996. Levý, J.: Umění překládu, Praha 1963. Mounin, G. Teoretické problémy překládu. Praha : Karolinum, 1999 Translation Studies. Ed. Mona Baker and Gabriela Vajdová Libuše, ed.: Myslenie o preklade, SAV, Brat. 2007. Vajdová Libuše: Sedem životov prekládu, Veda, Bratislava 2009. Vilíkovský, Ján: Preklad ako tvorba.	Переклад сучасного чеського тексту з відповідною жанровою специфікою	Протягом семестру

			Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1984. Slovo za slovom. S překladateli o překládání. Praha: Academia. 2012. Železný P. České teorie překladu. – Praha, 1996. Бабенко Є. Актуальні проблеми сучасного перекладознавства. –Черкаси, 2018. Білозерська Л. Термінологія та переклад. – Київ, 2010. Верба Г. Посібник з усного перекладу. – Вінниця, 2020. Мамрак А. Вступ до теорії перекладу. – Київ, 2009 Internetové zdroje / Інтернет-ресурси https://is.muni.cz/el/phil/jaro2017/PRJ006/um/69418595/0_Uvod.pdf https://repozitar.cz/repo/40370/Jedlicka_U_D_T_A_P_P.pdf		
6 год.	Ústní překlad a jeho místo v systému filologického poznání	практичне	Fišer, Zbyněk: Překlad jako kreativní proces. Teorie a praxefunkcionalistického překládání. Brno 2009.	Переклад сучасного чеського тексту з відповідною жанровою специфікою	Протягом семестру

4 год.	Zánrová a druhová charakteristika ústního překladu	лекція	Hrdlička, M. Translatologický slovník, Praha: JTP, 1998.	Переклад сучасного чеського тексту з відповідною жанровою специфікою	Протягом семестру
4 год.	Problém přiměřenosti, správnosti a hodnocení ústního překladu. Tlumočení asimultánní tlumočení.	практичне	Jedlička D. Úvod do teorie a praxe překladu. – Opava, 2019.	Переклад сучасного чеського тексту з відповідною жанровою специфікою	Протягом семестру
	Модуль 2		Knittlová, D. Překlad a překládání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010.	Переклад сучасного чеського тексту з відповідною жанровою специфікою	
4 год.	Sociálně-politický ústní překlad. Překlad oficiálního setkání	лекція	Krijtová, O. Pozvání k překladatelské praxi. Apostrof. 2010.	Переклад сучасного чеського тексту з відповідною жанровою специфікою	Протягом семестру
2 год.	Ekonomický překlad. Tlumočení naobchodních jednáních	практичне	Kufnerová, Zlata: Překládání a čeština, H&H, Jinočany 1994.	Переклад сучасного чеського тексту з відповідною жанровою специфікою	Протягом семестру
2 год.	Právní překlad. Překlad u soudu	лекція	Kufnerová, Zlata: Čtení o překládání, H & H, 2009.	Переклад сучасного чеського тексту з відповідною жанровою специфікою	Протягом семестру
2 год.	Vědecký překlad. Překlady konferencí	практичне	Levý, J.: České teorie překladu. Praha 1957, vyd. 2. Ed. Jiří Honzík. Praha 1996.	Переклад сучасного чеського тексту з відповідною	Протягом семестру

				жанровою специфікою	
2 год.	Překlady kulturní sféry	лекція	Levý, J.: Umění překladu, Praha 1963. Mounin, G. Teoretické problémy překladu. Praha : Karolinum, 1999	Переклад сучасного чеського тексту з відповідною жанровою специфікою	Протягом семестру
2 год.	Překladatelská etiketa a základní požadavky na Tlumočníka Модульний контроль	практичне		Переклад сучасного чеського тексту з відповідною жанровою специфікою	Протягом семестру